

ვანის ქვაბებთან ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა და
უსაფრთხოების ღონისძიებების გატარება, ასპინძის
მუნიციპალიტეტი

ქვე-პროექტის გარემოსდაცვითი მიმოხილვა

რეგიონალური განვითარების მესამე პროექტი
დაფინანსებული მსოფლიო ბანკის მიერ

აპრილი, 2016

ქვე-პროექტის აღწერა

ქვე-პროექტი „ვანის ქვაბებთან ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა და უსაფრთხოების ღონისძიებების გატარება“ ითვალისწინებს შემდეგი სამუშაოების განხორციელებას:

- ვიზიტორთა ცენტრისა და საზოგადოებრივი ტუალეტის მოწყობა;
- პარკინგის მოწყობა;
- ძეგლზე უსაფრთხოების ღონისძიებების განხორციელება;
- სარეკრეაციო სივრცის მოწყობა;
- წყალმომარაგებისა და კანალიზაციის სისტემების მოწყობა, ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის დამონტაჟება.

საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს სამხრეთ საქართველოში, ასპინძის მუნიციპალიტეტში, თბილისიდან 253, ხოლო ასპინძიდან 30 კილომეტრის დაშორებით. ვანის ქვაბები წარმოადგენს მდინარე მტკვრის მარჯვენა ნაპირზე მდებარე მთის ფერდობში არსებულ გამოქვაბულ მონასტერს. ვარძია-ხერთვისის ტერიტორია შეყვანილი იქნა იუნესკოს მსოფლიო მემკვიდრეობის სამომავლო საცდელ სიაში.

გამომდინარე იქიდან, რომ საპროექტო ობიექტი წარმოადგენს კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლს, ქვე-პროექტის დიზაინს შეთანხმდა საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსთან.

ქვე-პროექტი ითვალისწინებს შემდეგი სამუშაოების განხორციელებას:

პარკირებისთვის სივრცის მოწყობა: ქვე-პროექტი ითვალისწინებს სამ ადგილას ცენტრალური საავტომობილო გზიდან ვანის ქვაბებამდე მიმავალი გზის მარჯვენა და მარცხენა მხარეს, სამ ადგილას, პარკინგის მოწყობას. ორი ავტობუსისთვის გათვლილი პარკინგი (352.8 მ²) განთავსდება გზის დასაწყისში, მარცხენა მხარეს. ტერიტორია სამი მხრიდან შემოიფარგლება ბუნებრივი ქვის ღობით (62 მ).

პარკინგი- განკუთვნილი მსუბუქი ავტომანქანებისთვის, განთავსდება ვიზიტორთა ცენტრის მიმდებარედ, გზის მარჯვენა მხარეს, 400 მეტრის დაშორებით ავტობუსების პარკინგისგან. აღნიშული ტერიტორია ხელსაყრელია ტრანსპორტის შესაჩერებლად და მანევრირებისთვის. ტერიტორია, რომელიც განკუთვნილია პარკირებისთვის, დაიხაზება და მოიკირწყლება დეკორატიული ფილებით. მოეწყობა მთელ პერიმეტრზე გარე განათება და დაიდგმება ნაგვის ურნები (8 ცალი). ამ შემთხვევაშიც ტერიტორია სამივე მხრიდან შემოიფარგლება ბუნებრივი ქვის კედლით (სისქე -30სმ). პარკინგის მიმდებარედ

დამონტაჟდება შლაგბაუმი, რათა თავიდან ავიცილოთ ძეგლის ტერიტორიაზე მანქანების შესვლა.

ტერიტორია, რომელიც განკუთვნილია ავტობუსების პარკინგისთვის, რეგისტრირებულია როგორც სახელმწიფო ფონდის საკუთრება, თუმცა ამ ეტაპზე მიმდინარეობს ასპინძის მუნიციპალიტეტის მიერ ამორიცხვის და რეგისტრაციის პროცესი. ხოლო ავტომანქანებისთვის განკუთვნილი პარკინგი უკვე დარეგისტრირებულია, როგორც მუნიციპალური საკუთრება.

საზოგადოებრივი ტუალეტისა და ვიზიტორთა ცენტრის მოწყობა: ვიზიტორთა ცენტრი (57.6 მ²) და საზოგადოებრივი ტუალეტი (62.5 მ²) განთავსდება გზის მარცხენა მხარეს. ქვე-პროექტი ითვალისწინებს ერთ სართულიანი ვიზიტორთა ცენტრის მშენებლობას, სადაც განთავსდება სავაჭრო დახლი გამაგრებელი სასმელებისთვის. შენობა გარედან მოპირკეთდება ბუნებრივი ქვით და გადაიხურება მეტალო კრამიტით.

ვიზიტორთა ცენტრის მიმდებარედ განთავსდება საზოგადოებრივი ტუალეტი (მათ შორის უნარშეზღუდული პირებისთვის). შენობის საკანალიზაციო წყლების დაერთება მოხდება გამწმენდ ნაგებობასთან (წარმადობა -8 მ³/დღე), რომელიც განთავსდება შენობის უკანა მხარეს. ხოლო, გაწმენდილი წყალი ჩაიღვრება ხევში და არავითარი უარყოფითი ზეგავლენა არ ექნება ბუნებრივ გარემოზე. გამწმენდი ნაგებობისა და გაწმენდილი წყლის ტექნიკური მახასიათებლები არ აღემატება საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 3 იანვრის # 17 რეზოლუციით დადგენილ ნორმებს.

წყალმომარაგების სისტემის მოწყობის მიზნით, საზოგადოებრივი ტუალეტის მიმდებარედ მოეწყობა ჭაბურღილი, რომელიც შემოიღობება მეტალის ბადით. წყლის რეზერვუარი (მოცულობა 3 ტონა) განთავსდება საპირფარეშოს ოდნავ მოშორებით (იხ. დანართი 1). წყლის ქლორირების ტექნოლოგიის მაგივრად მოხდება ულტრაიისფერი გამოსხივების გამოყენება. ამ მიზნით, მოწყობილობა დამონტაჟდება რეზერვუარის შიდა კამერაში.

ქვე-პროექტის დიზაინის თანახმად, შენობები აღიჭურვება ელექტრო გათბობის სისტემით.

მიწები განკუთვნილი ვიზიტორთა ცენტრისთვის, საზოგადოებრივი ტუალეტისთვის, რეზერვუარისთვის, ჭაბურღილისთვის და ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობისთვის, რეგისტრირებულია, როგორც ასპინძის მუნიციპალიტეტის საკუთრება.

შენობების მიმდებარე ტერიტორია მოიკირწყლება დეკორატიული ბეტონის ფილებით, მოეწყობა გარე განათება და განთავსდება ნაგვის ურნები.

რეკრეაციული სივრცის მოწყობა- ვანის ქვაბებამდე მისასვლელი გზის ბოლოს მოეწყობა სარეკრეაციო ადგილი (49.5 მ²). ქვე-პროექტი ითვალისწინებს მოსასვენებელი სკამებისა (6 ცალი) და ნაგვის ურნების განთავსებას. ტერიტორია შემოიღობება სამი მხრიდან მეტალის მოაჯირებით. ხოლო მთელს პერიმეტრზე მოეწყობა ჩაძირული ბაზალტის ბორდიურები და ზედაპირი მოიკირწყლება ბაზალტის ფილებით. მიწა, განკუთვნილი რეკრეაციული სივრცისთვის, რეგისტრირებულია, როგორც ასპინძის მუნიციპალიტეტის საკუთრება.

ძეგლზე უსაფრთხოების ღონისძიებების განხორციელება- ქვე-პროექტის ფარგლებში, ძეგლზე განხორციელდება უსაფრთხოების ღონისძიებები. პროექტის შემუშავების პროცესში მოხდა ტურისტული მარშრუტების შესწავლა და გამოვლინდა ზოგიერთ ადგილებში უსაფრთხოების ღონისძიებების გატარების საჭიროება. ვანის ქვაბებისკენ მიმავალი ბეტონის გზის დასასრულს, არის კიბე, რომელსაც საკმაოდ მაღალი საფეხურები აქვს და არ აქვს მოაჯირები. ასევე, კიბის ბოლოს გზა იყოფა ორად, ერთ-ერთი მათგანი საჭიროებს უსაფრთხოების ღონისძიებების გატარებას. სწორედ ამიტომ ქვე-პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია მოაჯირების მოწყობა მარჯვენა ბილიკის გასწვრივ და კიბისთვის.

სიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდსა და ასპინძის მუნიციპალიტეტს შორის გაფორმებული საინვესტიციო ფინანსური შეთანხმების თანახმად, ვიზიტორთა ცენტრის, საზოგადოებრივი ტუალეტის, სარეკრეაციო სივრცის და პარკინგის მოვლა-პატრონობაზე პასუხისმგებელი იქნება ასპინძის მუნიციპალიტეტი. სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდსა და საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს შორის გაფორმებული საინვესტიციო ფინანსური შეთანხმების თანახმად, ძეგლზე უსაფრთხოების ღონისძიებების მოვლა პატრონობაზე პასუხისმგებელი იქნება საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტო.

გარემოსდაცვითი სკრინინგი და კლასიფიკაცია

(ა) ზეგავლენის დადგენა

<p>აქვს თუ არა ქვე-პროექტს საგრძნობი ზეგავლენა გარემოზე?</p>	<p>ქვე-პროექტს აქვს მცირე უარყოფითი ზემოქმედება ბუნებრივ გარემოზე და სავარაუდოდ მას ექნება გრძელვადიანი დადებითი ზეგავლენა ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე.</p>
--	---

<p>რაში მდგომარეობს ქვე-პროექტის მნიშვნელოვანი დადებითი და უარყოფითი ზეგავლენა გარემოზე?</p>	<p>მოსალოდნელია, რომ ქვე-პროექტს ექნება დადებითი გრძელვადიანი ზეგავლენა ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე, ვანის ქვაბებთან ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობის გზით. რაც თავის მხრივ გაზრდის მის ტურისტულ მიმზიდველობას.</p> <p>ტურისტების გაზრდილ ნაკადს ექნება დადებითი სოციალური ზეგავლენა დასაქმების შესაძლებლობების გაზრდის თვალსაზრისით. ქვე-პროექტის განხორციელება წვლილს შეიტანს სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ტურიზმზე დაფუძნებული ეკონომიკის და კულტურული მემკვიდრეობის მარშრუტების განვითარებაში.</p> <p>ქვე-პროექტის განხორციელება შექმნის ადგილობრივი მოსახლეობის დასაქმების შესაძლებლობას, რაც გაზრდის მათ შემოსავალს.</p> <p>ვინაიდან ქვე-პროექტი ხორციელდება კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის უშუალო სიახლოვეს, დიდია შემთხვევითი არქეოლოგიური ობიექტების გამოვლენის ალბათობა მიწის სამუშაოების დროს. ასეთ შემთხვევაში, კონტრაქტორმა დაუყონებლივ უნდა შეწყვიტოს მიწის სამუშაოები და აცნობოს მუნიციპალური განვითარების ფონდს. ფონდი თავს მხრივ აცნობებს საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს, რომელიც პასუხისმგებელი იქნება მომდევნო ქმედებებზე. სამუშაოს გაგრძელება მოხდება მას შემდეგ, რაც კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო მისცემს კონტრაქტორს ნებართვას.</p> <p>მოსალოდნელი უარყოფითი ზეგავლენა ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე მოსალოდნელია, რომ იქნება მოკლევადიანი: სარეაბილიტაციო და სამშენებლო სამუშაოების შედეგად მოსალოდნელია რომ გაიზრდება მტვრის და გამონახოლქვის ემისიები სამშენებლო მექანიზმების და ტრანსპორტის ოპერირების გამო, გაიზრდება ხმაურისა და ვიბრაციის დონე ფონურთან შედარებით, მოსალოდნელია სხვადასხვა ტიპის სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა, ასევე, ტრანსპორტის მოძრაობის შეფერხებები.</p> <p>სამშენებლო მასალების ტრანსპორტირებამ და მძიმე ტექნიკის ინტენსიურმა მოძრაობამ შესაძლოა გამოიწვიოს ადგილობრივი მოსახლეობისა და ვიზიტორების შეწუხება.</p>
--	--

	<p>ოპერირების ეტაპზე, უნდა მოხდეს წარმოქმნილი მყარი ნარჩენებისა და საკანალიზაციო წყლების გავლენის სათანადო მართვის გზით გარემოზე უარყოფითი ზეგავლენის შემცირება. შესაბამისად, ქვე-პროექტი ითვალისწინებს საზოგადოებრივი ტუალეტისთვის ბიოლოგიური გაწმენდის ნაგებობის დამონტაჟებას და ასევე საპროექტო ტერიტორიაზე ნაგვის ურნების განთავსებას.</p> <p>ტურისტული ნაკადის ზრდამ შეიძლება გამოიწვიოს არაპირდაპირი უარყოფითი ზეგავლენა გარემოზე, როგორცაა ნარჩენების წარმოქმნის ზრდა, ვანდალიზმის რისკი და სხვა.</p>
<p>შესაძლოა ქვე პროექტს ჰქონდეს რაიმე მნიშვნელოვანი ზეგავლენა ადგილობრივ თემებზე ან სხვა ზემოქმედების ქვეშ მყოფ ადამიანებზე?</p>	<p>პროექტის განხორციელებისას ფიზიკური და ეკონომიკური განსახლება მოსალოდნელი არ არის.</p> <p>რაიმე ნეგატიური ზეგავლენა ადგილობრივ მოსახლეობასა და მათ ეკონომიკურ საარსებო წყაროზე არ არის მოსალოდნელი. საპროექტო ტერიტორიის მიმდებარედ არ არიან ადგილობრივი მოსახლეობა. აქ არის მხოლოდ სამონასტრო კომპლექსი. შესაბამისად, სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შედეგად წარმოქმნილ ემისიებს, მტვერს, ნარჩენებსა და სამშენებლო ნარჩენს ექნება მინიმალური ზეგავლენა სამონასტრო ცხოვრებაზე.</p> <p>ბუნებრივ გარემოზე უარყოფითი ზეგავლენა, რომელიც აღწერილია ზემოთ, იქნება მოკლევადიანი და შემოფარგლული ქვე-პროექტის განხორციელების ადგილით.</p> <p>ხანგრძლივი სოციალური ზეგავლენა იქნება პოზიტიური, საზოგადოებრივი ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია-მშენებლობის შემდეგ გაიზრდება დასაქმებულთა რაოდენობა. დროებითი სამუშაო ადგილები შეიქმნება სამშენებლო სამუშაოების დროს და ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავალიც გაიზრდება. ეს ყველაფერი კი ხელს შეუწყობს კერძო სექტორისა და ტურიზმთან დაკავშირებული წარმოების განვითარებას. უკეთესი სატრანსპორტო პირობები</p>

	<p>შეიქმნება, რაც თავის მხრივ დაეხმარება ტურიზმის განვითარებას.</p> <p>ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობის შემდეგ, მისი მოვლა-პატრონობისთვის დასაქმდება დამატებით მუშა-ხელი. შესაბამისად, გაიზრდება დასაქმებულთა შემოსავალი.</p>
--	---

(ბ) შემამსუბუქებელი ზომები

<p>განხილული იქნა თუა რა პროექტირებისას ქვე-პროექტის ალტერნატივები?</p>	<p>ტურისტული ინფრასტრუქტურა ადაპტირებული იქნება შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებისთვის .</p> <p>პროექტის შემუშავებისას განხილვის საგანი გახდა პარკინგისთვის შესაფერისი და ხელსაყრელი ადგილმდებარეობა. მიღებული გადაწყვეტილების მიხედვით, შერჩეული ტერიტორიები არის ხელსაყრელი ტრანსპორტის შეჩერებისა და მანევრირებისთვის.</p>
<p>რა შემარბილებელი ღონისძიებებია განსაზღვრული?</p>	<p>სამშენებლო სამუშაოებით გამოწვეული ნეგატიური ზემოქმედების შერბილება ადვილად იქნება შესაძლებელი: სამშენებლო მოედნის დემარკაციით, ტრანსპორტის მართვით, სამშენებლო მექანიზმების კარგი მოვლა-პატრონობით, დადგენილი სამუშაო საათების დაცვით, და ნარჩენების ორგანიზებული გატანით ოფიციალურად შეთანხმებულ ადგილზე.</p> <p>მიწის სამუშაოების დროს არქეოლოგიური ობიექტის გამოვლენის შემთხვევაში, კონტრაქტორმა დაუყოვნებლივ უნდა შეწყვიტოს სამუშაოები და მიაწოდოს ინფორმაცია მუნიციპალური განვითარების ფონდს, რომელიც, თავის მხრივ, დაუყოვნებლივ აწვდის ინფორმაციას კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს. სამუშაოების განახლება შესაძლებელი იქნება მხოლოდ კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროდან წერილობითი თანხმობის მიღების შემდგომ.</p>

	საზოგადოებრივი ტუალეტი დაკავშირებული იქნება ბიოლოგიურ გამწმენდ ნაგებობასთან, რათა თავიდან ავიცილოთ საკანლიზაციო წყლებით მდინარის დაბინძურება.
წინა მსგავსი ქვე-პროექტების განხორციელებიდან მიღებული რა გამოცდილება იქნა გათვალისწინებული პროექტირებისას?	მსგავსი პროექტების განხორციელებით მიღებული გამოცდილების საფუძველზე, პროექტი ითვალისწინებს არა მარტო ახალი შენობის მშენებლობას, ასევე ვიზიტორებისთვის დასასვენებელი ადგილის მოწყობას, მიმდებარე ტერიტორიის კეთილმოწყობას და შენობის ინდივიდუალურ გამწმენდ ნაგებობასთან დაერთებას. შენობა ადაპტირებული იქნება უნარშეზღუდულ პირებზე.
იყვნენ თუ არა ჩართულნი დაინტერესებული თემები? ქვე-პროექტის პროექტირებისას სათანადოდ მოხდა თუ არა მათი ინტერესებისა და ცოდნის გათვალისწინება?	მუნიციპალური განვითარების ფონდი, ადგილობრივ მუნიციპალიტეტთან ერთად, გამართავს გარემოსდაცვითი მიმოხილვის სამუშაო ვერსიის საჯარო განხილვას დაინტერესებულ მხარეებთან სამშენებლო სამუშაოებზე ტენდერის გამოცხადებამდე.

D) კატეგორიზაცია და დასკვნა

სკრინინგის შედეგებზე დაყრდნობით,

ქვე-პროექტი კლასიფიცირდა, როგორც გარემოსდაცვითი კატეგორია:

A

B

C

გარემოსდაცვითი სკრინინგის დასკვნა:

1. ქვე-პროექტი უარყოფილია
2. ქვე-პროექტი მიღებულია

რისკების შეფასების საფუძველზე, ქვე-პროექტი საჭიროებს:

1. გარემოსდაცვითი ღონისძიებების საკონტროლო სიის შევსებას მცირე სამშენებლო და სარეაბილიტაციო სამუშაოებისათვის
2. გარემოზე ზემოქმედების მიმოხილვას, გარემოსდაცვითი ღონისძიებების გეგმის შემუშავების ჩათვლით

სოციალური სკრინინგი

ინფორმაცია სოციალური ზემოქმედების სკრინინგისათვის		კი	არა
1	ინფორმაცია ქვეპროექტების ობიექტების მფლობელობის და კუთვნილების სტატუსის შესახებ არის ხელმისაწვდომი და სარწმუნო? (სკრინინგი ვერ დასრულდება ზემოხსენებულის მოპოვებამდე)	✓ ¹	
2	გამოიწვევს თუ არა ქვე-პროექტის განხორციელება ხელმისაწვდომობის შეზღუდვას სამეურნეო რესურსებზე, როგორცაა მიწა, საძოვარი, წყალი, კომუნალური მომსახურება, საჯარო სივრცე ან სხვა რესურსებზე, რომლებზეც მოსახლეობა არის დამოკიდებული?		
3	გამოიწვევს თუ არა ქვე-პროექტის განხორციელება ცალკეული პირების ან ოჯახების განსახლებას ან მოითხოვს თუ არა მიწის ნაკვეთის/ნაკვეთების (მუდმივ ან დროებით საჯარო ან კერძო საკუთრებაში არსებულის) შესყიდვას?		✓
4	გამოიწვევს თუ არა ქვე-პროექტის განხორციელება მოსავლის, ხეხილის და შინამეურნეობის ინფრასტრუქტურის (როგორცაა დამხმარე ნაგებობები, ღობე, არხი, ბელელი, გარე საპირფარეშოები, სამზარეულო და ა.შ.) დროებით ან მუდმივ დანაკარგს?		✓
<p>თუ ზემოთ დასმულ ნებისმიერ კითხვაზე პასუხი არის „დიახ“ (გარდა პირველი კითხვისა) მაშინ უნდა ამოქმედდეს უსაფრთხოების პოლიტიკა OP/BP 4.12 არანებაყოფლობითი განსახლება, ხოლო შემარბილებელი ღონისძიებები უნდა განხორციელდეს OP/BP 4.12 -ს და განსახლების პოლიტ-კის ჩარჩო დოკუმენტის მიხედვით.</p>			
კულტურული რესურსების უსაფრთხოების სკრინინგის ინფორმაცია		დიახ	არა
5	საჭიროებს თუ არა ქვე-პროექტის განხორციელება მიწის სამუშაოებს ისტორიული, არქეოლოგიური ან კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების სიახლოვეს?	✓	
<p>თუ პასუხი მე-5 კითხვაზე არის „დიახ“ , მაშინ გამოყენებული უნდა იქნას მსოფლიო ბანკის უსაფრთხოების პოლიტიკა OP/BP 4.11 - ფიზიკური კულტურული რესურსები და შემთხვევით აღმოჩენების განკარგვა უნდა განხორციელდეს OP/BP 4.11-ით და გარემოზე ზემოქმედების მართვის ჩარჩო დოკუმენტით განსაზღვრული პროცედურების შესაბამისად.</p>			

¹მიწის ნაკვეთები, განკუთვნილი ვიზიტორთა ცენტრის მშენებლობისთვის, საზოგადოებრივი ტუალეტის, ჭაბურღილის, სარეკრეაციო სივრცისა და მსუბუქი ავტომანქანების პარკინგის მოსაწყობად, რეგისტრირებული, როგორც ასპინძის მუნიციპალიტეტის საკუთრება. ხოლო, მიწის ნაკვეთი, რომელიც განკუთვნილია ავტობუსების პარკინგისთვის რეგისტრირებულია, როგორც სახელმწიფო საკუთრება და ამ ეტაპზე მიმდინარეობს ასპინძის მუნიციპალიტეტის მიერ რეგისტრაციის პროცესი.

გარემოზე ზემოქმედების მიმოხილვა და

გარემოსდაცვითი მართვის გეგმა

1. შესავალი

1.1 საფუძველი

საქართველოს მთავრობამ თხოვნით მიმართა მსოფლიო ბანკს მესამე რეგიონული განვითარების პროექტისთვის ფინანსური მხარდაჭერის (60 მლნ \$) თაობაზე. პროექტის საერთო ღირებულებაა 75 მლნ \$, მათ შორის 15 მლნ \$ ფინანსებს საქართველოს მთავრობა. ქვე-პროექტის განმახორციელებელი ორგანიზაციაა საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი.

რეგიონული განვითარების მესამე პროექტის მიზანს წარმოადგენს ინფრასტრუქტურული მომსახურებისა და ინსტიტუციონალური შესაძლებლობების გაუმჯობესება, სამცხე-ჯავახეთისა და მცხეთა-მთიანეთის რეგიონის ტურიზმზე დაფუძნებული ეკონომიკის განვითარების მხარდაჭერით. მოსალოდნელია, რომ აღნიშნული კუთხით დაგეგმილი ქმედებები რეგიონის ადგილობრივ მოსახელობას მოუტანს პირდაპირ სარგებელს: საჯარო ინფრასტრუქტურის საიმედოობის, ხელმისაწვდომობის და ხარისხის გაუმჯობესების, კერძო სექტორის ინვესტიციების მოცულობის გაზრდის, განახლებული კულტურული მემკვიდრეობის ადგილებსა და ქალაქებში გაყიდვების რაოდენობის გაზრდის (ტურიზმთან დაკავშირებული საწარმოები) გზით. საერთო ჯამში, მოსალოდნელია მოსახლეობის შემოსავლის ზრდა და ცხოვრების პირობების გაუმჯობესება.

ქვე-პროექტი „ვანის ქვაბებთან ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა და უსაფრთხოების ღონისძიებების განხორციელება“ წარმოადგენს რეგიონული განვითარების მესამე პროექტის ნაწილს, რომელიც მომზადდება, განიხილება, დამტკიცდება და განხორციელდება საქართველოს კანონმდებლობისა და მსოფლიო ბანკის პოლიტიკების შესაბამისად.

1.2 ინსტიტუციონალური სტრუქტურა

საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი არის საჯარო სამართლის იურიდიული პირი, რომლის მიზანია ხელი შეუწყოს ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ინსტიტუციონალურ და ფინანსურ შესაძლებლობათა გაძლიერებას, ადგილობრივ ინფრასტრუქტურასა და მომსახურებაში სახსრების ინვესტირებას, ადგილობრივი მოსახლეობის ძირითადი ეკონომიკური და სოციალური მომსახურების მდგრად საფუძველზე გაუმჯობესებას. მუნიციპალური განვითარების ფონდი არის რეგიონული განვითარების მესამე პროექტის განმახორციელებელი ორგანიზაცია და პასუხისმგებელია მის ყოველდღიურ მართვაზე, გარემოსდაცვითი და სოციალური უსაფრთხოების პოლიტიკის განხორციელების ჩათვლით.

მუნიციპალური განვითარების ფონდი ამზადებს და მსოფლიო ბანკს წარუდგენს რეგიონული განვითარების მესამე პროექტის ფარგლებში ქვე-პროექტების შეფასების ანგარიშებს, რომელთაც თან ერთვის ქვე-პროექტის გარემოსდაცვითი და სოციალური უსაფრთხოების დოკუმენტები, როგორცაა გარემოზე ზემოქმედების მიმოხილვა გარემოსდაცვითი ღონისძიებების გეგმასთან ერთად ან გარემოსდაცვითი ღონისძიებების გეგმა, რომელიც მომზადებულია მცირე სამშენებლო და სარეაბილიტაციო სამუშაოების გარემოსდაცვითი ღონისძიებების საკონტროლო სიის გამოყენებით, ასევე, საჭიროების შემთხვევაში, განსახლების სამოქმედო გეგმა.

სიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდსა და ასპინძის მუნიციპალიტეტს შორის გაფორმებული საინვესტიციო ფინანსური შეთანხმების თანახმად, ვიზიტორთა ცენტრის, საზოგადოებრივი ტუალეტის, სარეკრეაციო სივრცის და პარკინგის მოვლა-პატრონობაზე პასუხისმგებელი იქნება ასპინძის მუნიციპალიტეტი. სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდსა და საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს შორის გაფორმებული საინვესტიციო ფინანსური შეთანხმების თანახმად, ძველზე უსაფრთხოების ღონისძიებების მოვლა პატრონობაზე პასუხისმგებელი იქნება საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტო.

1.3 კანონმდებლობა და ნორმები

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ საქართველოს კანონის თანახმად (2008), ქვე-პროექტი არ საჭიროებს გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვას.

ქვე-პროექტი უნდა განხორციელდეს მსოფლიო ბანკის უსაფრთხოების შემდეგი დოკუმენტების შესაბამისად:

- გარემოზე ზემოქმედების შეფასების უსაფრთხოების პოლიტიკა (OP/BP 4.01)
- ფიზიკური კულტურული რესურსების უსაფრთხოების პოლიტიკა (OP/BP 4.12)

აღნიშნული უსაფრთხოების პოლიტიკებისა და რეგიონული განვითარების მეორე პროექტის გარემოზე ზემოქმედების მართვის ჩარჩო დოკუმენტის შესაბამისად, ქვე-პროექტი კლასიფიცირდება B(+) კატეგორიად და საჭიროებს გარემოზე ზემოქმედების მიმოხილვისა და გარემოსდაცვითი მართვის გეგმის მომზადებას.

2. ქვე-პროექტის აღწერა

ქვე-პროექტი „ვანის ქვაბებთან ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა და უსაფრთხოების ღონისძიებების გატარება“ ითვალისწინებს შემდეგი სამუშაოების განხორციელებას:

- ვიზიტორთა ცენტრისა და საზოგადოებრივი ტუალეტის მოწყობა;
- პარკინგის მოწყობა;
- ძველზე უსაფრთხოების ღონისძიებების განხორციელება;
- სარეკრეაციო სივრცის მოწყობა;
- წყალმომარაგებისა და კანალიზაციის სისტემების მოწყობა, ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის დამონტაჟება.

საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს სამხრეთ საქართველოში, ასპინძის მუნიციპალიტეტში, თბილისიდან 253, ხოლო ასპინძიდან 30 კილომეტრის დაშორებით. ვანის ქვაბები წარმოადგენს

მდინარე მტკვრის მარჯვენა ნაპირზე მდებარე მთის ფერდობში არსებულ გამოქვაბულ მონასტერს. ვარძია-ხერთვისის ტერიტორია შეყვანილი იქნა იუნესკოს მსოფლიო მემკვიდრეობის სამომავლო საცდელ სიაში.

გამომდინარე იქიდან, რომ საპროექტო ობიექტი წარმოადგენს კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლს, ქვე-პროექტის დიზაინს შეთანხმდა საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსთან.

ქვე-პროექტი ითვალისწინებს შემდეგი სამუშაოების განხორციელებას:

პარკირებისთვის სივრცის მოწყობა: ქვე-პროექტი ითვალისწინებს სამ ადგილას ცენტრალური საავტომობილო გზიდან ვანის ქვაბებამდე მიმავალი გზის მარჯვენა და მარცხენა მხარეს, სამ ადგილას, პარკინგის მოწყობას. ორი ავტობუსისთვის გათვლილი პარკინგი (352.8 მ²) განთავსდება გზის დასაწყისში, მარცხენა მხარეს. ტერიტორია სამი მხრიდან შემოიფარგლება ბუნებრივი ქვის ღობით (62 მ).

პარკინგი- განკუთვნილი მსუბუქი ავტომანქანებისთვის, განთავსდება ვიზიტორთა ცენტრის მიმდებარედ, გზის მარჯვენა მხარეს, 400 მეტრის დაშორებით ავტობუსების პარკინგისგან. აღნიშული ტერიტორია ხელსაყრელია ტრანსპორტის შესაჩერებლად და მანევრირებისთვის. ტერიტორია, რომელიც განკუთვნილია პარკირებისთვის, დაიხაზება და მოიკირწყლება დეკორატიული ფილებით. მოეწყობა მთელ პერიმეტრზე გარე განათება და დაიდგმება ნაგვის ურნები (8 ცალი). ამ შემთხვევაშიც ტერიტორია სამივე მხრიდან შემოიფარგლება ბუნებრივი ქვის კედლით (სისქე -30სმ). პარკინგის მიმდებარედ დამონტაჟდება შლაგბაუმი, რათა თავიდან ავიცილოთ ძეგლის ტერიტორიაზე მანქანების შესვლა.

ტერიტორია, რომელიც განკუთვნილია ავტობუსების პარკინგისთვის, რეგისტრირებულია როგორც სახელმწიფო საკუთრება, თუმცა ამ ეტაპზე მიმდინარეობს ასპინძის მუნიციპალიტეტის მიერ ამორიცხვის და რეგისტრაციის პროცესი. ხოლო ავტომანქანებისთვის განკუთვნილი პარკინგი უკვე დარეგისტრირებულია, როგორც მუნიციპალური საკუთრება.

საზოგადოებრივი ტუალეტისა და ვიზიტორთა ცენტრის მოწყობა: ვიზიტორთა ცენტრი (57.6 მ²) და საზოგადოებრივი ტუალეტი (62.5 მ²) განთავსდება გზის მარცხენა მხარეს. ქვე-პროექტი ითვალისწინებს ერთ სართულიანი ვიზიტორთა ცენტრის მშენებლობას, სადაც განთავსდება სავაჭრო დახლი გამაგრებელი სასმელებისთვის. შენობა გარედან მოპირკეთდება ბუნებრივი ქვით და გადაიხურება მეტალო კრამიტით.

ვიზიტორთა ცენტრის მიმდებარედ განთავსდება საზოგადოებრივი ტუალეტი (მათ შორის უნარშეზღუდული პირებისთვის). შენობის საკანალიზაციო წყლების დაერთება მოხდება გამწმენდ ნაგებობასთან (წარმადობა -8 მ³/დღე), რომელიც განთავსდება შენობის უკანა მხარეს. ხოლო, გაწმენდილი წყალი ჩაიღვრება ხევში და არავითარი უარყოფითი ზეგავლენა არ ექნება ბუნებრივ გარემოზე. გამწმენდი ნაგებობისა და გაწმენდილი წყლის ტექნიკური მახასიათებლები არ აღემატება საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 3 იანვრის # 17 რეზოლუციით დადგენილ ნორმებს.

წყალმომარაგების სისტემის მოწყობის მიზნით, საზოგადოებრივი ტუალეტის მიმდებარედ მოეწყობა ჭაბურღილი, რომელიც შემოიღობება მეტალის ბადით. წყლის რეზერვუარი (მოცულობა 3 ტონა) განთავსდება საპირფარეშოს ოდნავ მოშორებით (იხ. დანართი 1). წყლის ქლორირების ტექნოლოგიის მაგივრად მოხდება ულტრაიისფერი გამოსხივების გამოყენება. ამ მიზნით, მოწყობილობა დამონტაჟდება რეზერვუარის შიდა კამერაში.

ქვე-პროექტის დიზაინის თანახმად, შენობები აღიჭურვება ელექტრო გათბობის სისტემით.

მიწები განკუთვნილი ვიზიტორთა ცენტრისთვის, საზოგადოებრივი ტუალეტისთვის, რეზერვუარისთვის, ჭაბურღილისთვის და ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობისთვის, რეგისტრირებულია, როგორც ასპინძის მუნიციპალიტეტის საკუთრება.

შენობების მიმდებარე ტერიტორია მოიკირწყლება დეკორატიული ბეტონის ფილებით, მოეწყობა გარე განათება და განთავსდება ნაგვის ურნები.

რეკრეაციული სივრცის მოწყობა- ვანის ქვაბებამდე მისასვლელი გზის ბოლოს მოეწყობა სარეკრეაციო ადგილი (49.5 მ²). ქვე-პროექტი ითვალისწინებს მოსასვენებელი სკამებისა (6 ცალი) და ნაგვის ურნების განთავსებას. ტერიტორია შემოიღობება სამი მხრიდან მეტალის მოაჯირებით. ხოლო მთელს პერიმეტრზე მოეწყობა ჩამირული ბაზალტის ბორდიურები და ზედაპირი მოიკირწყლება ბაზალტის ფილებით. მიწა, განკუთვნილი რეკრეაციული სივრცისთვის, რეგისტრირებულია, როგორც ასპინძის მუნიციპალიტეტის საკუთრება.

ძეგლზე უსაფრთხოების ღონისძიებების განხორციელება- ქვე-პროექტის ფარგლებში, ძეგლზე განხორციელდება უსაფრთხოების ღონისძიებები. პროექტის შემუშავების პროცესში მოხდა ტურისტული მარშრუტების შესწავლა და გამოვლინდა ზოგიერთ ადგილებში უსაფრთხოების ღონისძიებების გატარების საჭიროება. ვანის ქვაბებისკენ მიმავალი ბეტონის გზის დასასრულს, არის კიბე, რომელსაც საკმაოდ მაღალი საფეხურები აქვს და არ აქვს მოაჯირები. ასევე, კიბის ბოლოს გზა იყოფა ორად, ერთ-ერთი მათგანი

საჭიროებს უსაფრთხოების ღონისძიებების გატარებას. სწორედ ამიტომ ქვე-პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია მოაჯირების მოწყობა მარჯვენა ბილიკის გასწვრივ და კიბისთვის.

სიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდსა და ასპინძის მუნიციპალიტეტს შორის გაფორმებული საინვესტიციო ფინანსური შეთანხმების თანახმად, ვიზიტორთა ცენტრის, საზოგადოებრივი ტუალეტის, სარეკრეაციო სივრცის და პარკინგის მოვლა-პატრონობაზე პასუხისმგებელი იქნება ასპინძის მუნიციპალიტეტი. სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდსა და საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს შორის გაფორმებული საინვესტიციო ფინანსური შეთანხმების თანახმად, ძეგლზე უსაფრთხოების ღონისძიებების მოვლა პატრონობაზე პასუხისმგებელი იქნება საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტო.

3. არსებული გარემო

ქვე-პროექტის ტერიტორია მდებარეობს ასპინძის მუნიციპალიტეტში, სამხრეთ საქართველოში, თბილისიდან 260 კმ-ის და ასპინძიდან 30 კმ-ის მანძილზე.

ვანის ქვაბების წარმოადგენს 8 საუკუნით დათარიღებულ კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლს. კომპლექსი მოიცავს 1204 წელს აშენებულ თავდაცვის კედელს, მიწის ქვეშ, სხვადასხვა დონეზე არსებული გვირაბების ქსელს, ორსამდე გამოქვაბულს (მათ შორის: აკლდამები, საკომუნიკაციო საკნები, თავშესაფრები, სარდაფები და ა.შ.) განთავსებულს 16 სართულზე. დღესაც შემორჩენილია აუზები და წყაროები. არქეოლოგიური გათხრების შედეგად აღმოჩენილია 8 ღვინის მარანი. ქვაბების ბოლო სართულზე განთავსებულია ეკლესია, რომლის ერთ-ერთ კედელზე გამოსახულია ფრესკა (XII-XIII) და შოთა რუსთაველის პოემა „ვეფხისტყაოსნიდან“ ამონარიდს. კომპლექსი ასევე მოიცავს კიდევ ორ ეკლესიას.

საპროექტო არეალის გეოლოგიურ-ინჟინრულმა შესწავლამ აჩვენა, რომ ქვე-პროექტის ტერიტორია და მისი მიმდებარე არეალი სტაბილური და დამაკმაყოფილებელი გეოლოგიურ-ინჟინრული თვალსაზრისით.

რეგიონში საშუალო წლიური ტემპერატურაა 9.0°C, იანვარში საშუალო ტემპერატურაა -2°C, ხოლო აგვისტოში - 20.0C°, ნალექების წლიური რაოდენობა 500-800 მმ.

ლანდშაფტი მოდიფიცირებულია ანთროპოგენური გავლენის გამო, მიმდებარედ არ არის მოსახლეობა, მხოლოდ სამონასტრო კომპლექსი. ამჟამად, ვანის ქვაბებთან არ არის რაიმე ტიპის ტურისტული ინფრასტრუქტურა, პარკინგი, რაც ხელის შეშლელ ფაქტორს წარმოადგენს ტურიზმის განვითარებისთვის.

4. პოტენციური ზეგავლენის ანალიზი

4.1 სამშენებლო ფაზა

4.1.1 სოციალური ზეგავლენა

- **სოციალური საკითხების ზოგადი მომიხილვა:** სოციალურ გარემოზე მნიშვნელოვანი ზეგავლენა მოსალოდნელი არ არის.
- **განსახლების საკითხები:** ქვე-პროექტი არ ითვალისწინებს კერძო საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთების შესყიდვას, არ არის მოსალოდნელი ზეგავლენა კერძო ან იჯარით გაცემულ სასოფლო-სამეურნეო მიწებზე.
- **დასაქმების შესაძლებლობის შექმნა:** მოსალოდნელია შეზღუდული და დროებითი დადებითი ზეგავლენა მშენებლობის ფაზაში და მცირე ოპერირების ფაზაში.
- **ხმაურთან, გამონაბოლქვთან და ვიბრაციასთან დაკავშირებული ჯანმრთელობის საკითხები:** შეზღუდული და დროებითი.
- **სატრანსპორტე მოძრაობის დარღვევა:** ქვე-პროექტთან დაკავშირებული სატრანსპორტო მოძრაობების შედეგად, დროებით შეიზღუდება ადგილობრივი სატრანსპორტო მოძრაობა.
- **უსაფრთხოება და წვდომა:** ქვე-პროექტის ფარგლებში სამუშაოების მიმდინარეობისას შეიზღუდება სარეაბილიტაციო ობიექტის მიმდებარე ტერიტორიებზე მისასვლელი და არ ემუქრება საფრთხე არც ტრანსპორტის მოძრაობას და არც ფეხით მოსიარულეებს.

4.1.2. კულტურულ მემკვიდრეობაზე ფიზიკური ზეგავლენა

ქვე-პროექტით გათვალისწინებულია სამუშაოების განხორციელება უშუალოდ ვანის ქვაბების მიმდებარედ, რომელიც მოიცავს: ვიზიტორთა ცენტრისა და საზოგადოებრივი ტუალეტის მშენებლობას, პარკინგის და სარეკრეაციო სივრცის მოწყობასა და უსაფრთხოების ღონისძიებების განხორციელებას.

სამშენებლო სამუშაოების დროს ფიზიკურ კულტურულ მემკვიდრეობაზე ზემოქმედების რისკები მინიმალურია და დაკავშირებულია სამშენებლო ტექნიკის ექსპლუატაციისას წარმოქმნილ ხმაურთან, მტვერთან, ვიბრაციასთან და გამონაბოლქვთან.

ვინაიდან ქვე-პროექტი ხორციელდება კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის უშუალო სიახლოვეს, დიდია შემთხვევითი არქეოლოგიური ობიექტების გამოვლენის ალბათობა მიწის სამუშაოების დროს. ასეთ შემთხვევაში, კონტრაქტორმა დაუყონებლივ უნდა შეწყვიტოს მიწის სამუშაოები და აცნობოს მუნიციპალური განვითარების ფონდს. ფონდი თავის მხრივ აცნობებს საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს, რომელიც პასუხისმგებელი იქნება მომდევნო ქმედებებზე. სამუშაოს გაგრძელება მოხდება მას შემდეგ, რაც კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო მისცემს კონტრაქტორს ნებართვას.

ოპერირების ფაზაში გაზრდილი ტურისტული ნაკადის გამო მოსალოდნელია არაპირდაპირი ზემოქმედება, როგორცაა ნარჩენების წარმოქმნის ზრდა, ვანდალიზმი.

4.1.3 ბუნებრივ გარემოზე ზეგავლენა

ნიადაგის დაბინძურება

ქვე-პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი სამუშაოებით ნიადაგის დაბინძურების პოტენციური წყაროები შეიძლება იყოს:

- დიზელის საწვავი, ზეთები, სამუხრუჭე სითხე, ანტიფრიზი (დაღვრა/გაჟონვა მანქანა/დანადგარებიდან);
- ცემენტი, ბეტონი და სხვა დამაბინძურებლები;
- სამშენებლო ნარჩენები (შესაფუთი მასალები, ქვები, ხრეში, ცემენტის, ბეტონის, ხის და სხვა მასალების ნარჩენები).

წყლის დაბინძურება

წყლების დაბინძურება შეიძლება მოხდეს სხვადასხვა წყაროებიდან:

- საწვავის, ზეთების ან სხვა სახიფათო ნივთიერებების დაღვრა, განსაკუთრებით საწვავით გამართვის ან მანქანა-დანადგარების შეკეთების სამუშაოების დროს;
- ექსკავაციის შედეგად წარმოქმნილი შლამიანი წყლებით;
- სანიაღვრე წყლებში არსებული შლამით;
- მანქანა-დანადგარების გარეცხვისას;
- დაბინძურებული მიწის ან გრუნტის წყლების ზემოქმედებით;
- ზედაპირულ და/ან გრუნტის წყლებზე ქლორის შემცველი ნარჩენი წყლით, რომელიც წარმოიქმნება ახლად დამონტაჟებული წყალმომარაგების სისტემის დეზინფექციის შედეგად.

მოსალოდნელია დაღვრების სწრაფი ჩადინება წყლის ობიექტებში, რის შემდეგაც ძნელი იქნება დაბინძურების ლოკალიზება, და გაიზრდება ქვემო დინებაში უფრო დიდი ფართობის დაბინძურების რისკი. ამიტომ მნიშვნელოვანია ლოკალიზების ღონისძიებების დაუყოვნებლივ გატარება წყლის დაბინძურების რისკის წარმოქმნის შემთხვევაში.

ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის შემდგომ გაშიშვლებული გრუნტი წვიმიან ამინდში შეიძლება ჩაირეცხოს სამუშაოების განხორციელების ადგილიდან.

ჰაერის დაბინძურება და ხმაური

ჰაერის დაბინძურების სავარაუდო ზეგავლენა მცირეა. ჰაერის დაბინძურება შეიძლება გამოიწვიოს მანქანა-დანადგარების მოძრაობამ/მუშაობამ ქვე-პროექტის ტერიტორიაზე და მასალების/ნარჩენების ტრანსპორტირებისას. ზემოქმედების წყაროები შეიძლება იყოს:

- მძიმე ტექნიკის მუშაობით გამოწვეული ხმაური და ვიბრაცია;
- გამონაბოლქვი (სატრანსპორტო საშუალებებიდან, ბულდოზერებისაგან, ექსკავატორებისაგან);
- მტვერი;
- მასალების მოწოდების/ტრანსპორტირების შედეგად წარმოქმნილი გამონაბოლქვი.

სამშენებლო ნარჩენები

ინერტული სამშენებლო ნარჩენები

სამშენებლო სამუშაოებისას მოსალოდნელია შემდეგი სახის ინერტული სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა:

- არსებული შენობის დაშლისა და საძირკვლის მოწყობის შედეგად წარმოქნილი ინერტული ნარჩენები, როგორცაა ზედმეტი გრუნტი, ქვები, ბეტონი, აგური და ლითონი;
- არასახიფათო ნივთიერებებით დაბინძურებული ნიადაგი;
- შესაფუთი მასალები;
- სამშენებლო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენები ტურისტული ინფრასტრუქტურის სამუშაოების წარმოებისას;
- ბუნებრივი მასალა (მიწა, კლდე).

სახიფათო სამშენებლო ნარჩენები

მოსალოდნელია მცირე რაოდენობით სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა მანქანა-დანადგარების ტექნიკური მომსახურების სამუშაოების შედეგად, როგორცაა:

- თხევადი საწვავი;
- ზეთები, ჰიდრავლიკური სითხე;
- ქიმიურ ნივთიერებების, მაგ. ანტიფრიზი;
- დაბინძურებული ნიადაგი;
- გაჟონვის საწინააღმდეგო მასალები, რომლებიც გამოყენებული იქნა ზეთისა და ქიმიური ნივთიერებების შესაწოვად;
- მანქანის/ძრავის ფილტრის კარტრიჯები;
- ზეთიანი ტილოები, ნახმარი ფილტრები, დაბინძურებული ნიადაგი და ა.შ.

ტრანსპორტთან დაკავშირებული ზეგავლენა

შესაძლოა ადგილი იქნეს შემდეგი სახის ზეგავლენებს:

- ხმაურის და ვიბრაციის გაზრდა;
- სატრანსპორტო საცობების წარმოქმნა,
- ჰაერის დაბინძურება გამონახობლქვით,
- გზების ატალახება;
- ტრანსპორტის საწვავით გამართვის ან ტექნიკური მომსახურების დროს დაბინძურება.

ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დაკარგვა მისი მოჭრის გამო

ნიადაგის საფარის ზედა ფენის დანაკარგებს მისი მოჭრის შედეგად შეიძლება ადგილი ექნეს მისი არასწორის შენახვისა და რეკულტივაციის შედეგად გადარეცხვის გამო.

4.2 ოპერირების ფაზა

ტურისტული ინფრასტრუქტურის ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული პოტენციური ზეგავლენა შესაძლებელია იყოს შემდეგი:

- ტურისტების გაზრდილი ნაკადის გამო ნარჩენების წარმოქმნისა და ხმაურის გაზრდა;
- საპროექტო ტერიტორიის მიმდებარედ სატრანსპორტო მოძრაობის გაზრდა, რის გამოც შესაძლოა გაიზარდოს გამონაბოლქვი და ხმაური, ასევე წარმოიქმნას უსაფრთხოების პრობლემა.
- სალოცავებში ვიზიტები შეიძლება ეწინააღმდეგებოდეს ადგილობრივი ტრადიციებს და / ან რელიგიური მრწამსს;
- ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის არასწორის ოპერირებით წარმოქმნილი საფრთხე.

სიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდსა და ასპინძის მუნიციპალიტეტს შორის გაფორმებული საინვესტიციო ფინანსური შეთანხმების თანახმად, ვიზიტორთა ცენტრის, საზოგადოებრივი ტუალეტის, სარეკრეაციო სივრცის და პარკინგის მოვლა-პატრონობაზე პასუხისმგებელი იქნება ასპინძის მუნიციპალიტეტი. სსიპ - საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდსა და საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს შორის გაფორმებული საინვესტიციო ფინანსური შეთანხმების თანახმად, ძეგლზე უსაფრთხოების ღონისძიებების მოვლა პატრონობაზე პასუხისმგებელი იქნება საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტო.

დადებითი სოციალური ზეგავლენა უკავშირდება რაიონში ტურისტული ინფრასტრუქტურის გაზრდას, რასაც დასაქმების მხრივ დადებითი გავლენა ექნება ადგილობრივი მოსახლეობაზე.

5. გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა

ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე, ასევე კულტურულ მემკვიდრეობაზე, მოსალოდნელი ზეგავლენის გათვალისწინებით მომზადდა გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა. გარემოსდაცვითი მიმოხილვა და გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა არის კონტრაქტის ნაწილი და გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმის განხორციელება სავალდებულოა კონტრაქტორისათვის.

კონტრაქტორს მოეთხოვება:

1. სამშენებლო მასალის შექმნა მხოლოდ ლიცენზირებული მომწოდებლისგან.
2. თუ კონტრაქტორს სურვილი აქვს მასალა მოიპოვოს კარიერიდან ან მდინარის კალაპოტიდან (ვიდრე ეს მასალები შეისყიდოს სხვა მომწოდებლისგან), მაშინ მან ინერტული მასალების ამოღებაზე უნდა მოიპოვოს ლიცენზია.
3. თუ კონტრაქტორს სურს ამუშაოს თავისი ასფალტის ქარხანა (ვიდრე შეისყიდოს ეს მასალა სხვა მომწოდებლისგან) ასეთ შემთხვევაში მან უნდა მოიპოვოს გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა.

4. თუ კონტრაქტორს სურს აამუშაოს საკუთარი ბეტონის ქარხანა (ვიდრე შეისყიდოს ეს მასალა სხვა მომწოდებლისგან) ასეთ შემთხვევაში მან უნდა მოამზადოს ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროს აღწერის ტექნიკური ანგარიში და შეათანხმოს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან.
5. სამშენებლო ნარჩენი უნდა განთავსდეს მუნიციპალიტეტის მიერ მითითებულ ადგილას.
6. თუ კონტრაქტორს სამუშაოების შედეგად წარმოექმნება 200 ტონაზე მეტი არასახიფათო ნარჩენი ან 1000 ტონაზე მეტი ინერტული ნარჩენი ან 125 კგ-ზე მეტი სახიფათო ნარჩენი წლის განმავლობაში, მომზადებული უნდა იქნეს და გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს წარედგინოს დასამტკიცებლად კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმა, დანიშნული უნდა იქნეს გარემოსდაცვითი მმართველი და გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს წარედგინოს ინფორმაცია მის შესახებ „ნარჩენების მართვის კოდექსის“ შესაბამისად.
7. ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის სტანდარტები შესაბამისობაში უნდა იყოს 2014 წლის იანვრის, საქართველოს მთავრობის # 17 რეზოლუციის მოთხოვნებთან.

მთავრობის # 136 დადგენილებით, მიწისქვეშა წყლის მოპოვებისთვის უნდა იქნას მოპოვებული ლიცენზია სამუშაოების დასრულების შემდეგ. გამომდინარე იქიდან რომ ადგილობრივი მუნიციპალიტეტი იქნება პასუხისმგებელი ჰაბურდილის ოპერირებაზე, სწორედ მან უნდა მოიპოვოს ლიცენზია.

ლიცენზიების ასლები, ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროს ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიში (შეთანხმებული გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან) და შეთანხმება ნარჩენების განთავსების თაობაზე მგფ-ში წარმოდგენილი უნდა იქნეს სამუშაოების დაწყებამდე.

დაცული უნდა იქნეს GOST და SNIP ნორმები.

გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
წინა-სამშენებლო ფაზა			
<p>მოთხოვნილი ნებართვები/ლიცენზიების და შეთანხმებების მოპოვება</p>	<p>მოთხოვნილი დოკუმენტების არ არსებობის შემთხვევაში მარეგულირებელი ორგანოს მიერ გატარდება სანქციები კონტაქტორის წინააღმდეგ</p>	<p>კონტრაქტორის მიერ მოპოვებული უნდა იქნეს შემდეგი ნებართვები/ლიცენზიები და მათი ასლები წარმოდგენილი უნდა იქნეს მგფ-ში:</p> <ul style="list-style-type: none"> - შეთანხმება ნარჩენი გრუნტის განთავსების ადგილზე; - ინერტული მასალების მოპოვების ლიცენზია; - ასფალტის წარმოების გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა; - გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა იმ სამშენებლო მასალების წარმოებაზე, რომელიც განეკუთვნება ეკოლოგიური ექსპერტიზისადმი დაქვემდებარებულ საქმიანობას; - ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროს ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიში, რომელიც შეთანხმებულია გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან; 	<p>მშენებელი კონტრაქტორი</p>

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<ul style="list-style-type: none"> - შეთანხმება საყოფაცხოვრებო და სამშენებლო ნარჩენების განთავსებაზე უახლოეს ნაგავსაყრელზე. 	
<p>ადგილობრივი მოსახლეობის ინფორმირება დაგეგმილ საქმიანობაზე</p>	<p>ადგილობრივი მოსახლეობის მტრული დამოკიდებულება და შესაძლო კონფლიქტი გამოიწვევს სამუშაოების შეწყვეტას.</p> <p>სამშენებლო კონტაქტორის საქმიანობა და მოულოდნელი გამოჩენა საპროექტო ობიექტზე შექმნის ადგილობრივი მოსახლეობისთვის დისკომფორტულ სიტუციას.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - საინფორმაციო ბანერის განთავსება საპროექტო ტერიტორიაზე. ბანერზე განთავსებული უნდა იქნეს ინფორმაცია საკონტაქტო პირების შესახებ მფ-ში, ზედამხედველ კომპანიასა და ადგილობრივ მუნიციპალიტეტში, რომელსაც ადგილობრივმა მოსახლეობამ შესაძლოა მიმართოს გარემოსდაცვითი და სოციალურ საკითხებთან დაკავშირებით საჩივრის არსებობის შემთხვევაში. - ბანერი დამზადებული უნდა იყოს ამინდის უარყოფითი პირობებისადმი გამძლე მასალისაგან. - ბანერზე წარწერები განთავსებული უნდა იქნეს ქართულ და ინგლისურ ენებზე. - ადგილობრივი მოსახლეობა ინფორმირებული უნდა იყოს სამუშაოების ვადებისა და მოცულობების შესახებ 	<p>მშენებელი კონტრაქტორი,</p>

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
<p>გარემოსდაცვითი შემარბილებელი ღონისძიებების განხორციელების ინსტიტუციონალური მოწყობა</p>	<p>სამშენებლო კონტრაქტორის სუსტი და უხარისხო გარემოსდაცვითი და სოციალური მოთხოვნების შესრულება. სამუშაო ტრამვა და სხვადასხვა სახის დაზიანებები გამოწვეული ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების წესების უგულებელყოფით.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ბუნებრივი და სოციალური გარემოს დაცვაზე და EMP-ის განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირის დანიშვნა - მუშახელის ტრეინინგი ბუნებრივი და სოციალური გარემოს დაცვასთან დაკავშირებით გასატარებელ ღონისძიებებზე - გარემოზე ზემოქმედების შესარბილებლად საჭირო აღჭურვილობის უზრუნველყოფა 	<p>მშენებელი კონტრაქტორი</p>
მშენებლობის ფაზა			
<p>სამშენებლო სამუშაოები, მათ შორის:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ობიექტის ტერიტორიის მომზადება - მიწის სამუშაოები 	<p>ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება</p>	<ul style="list-style-type: none"> - მანქანა-დანადგარები უნდა იყოს გამართულ მდგომარეობაში, რომ არ მოხდეს მუშა-ხელისა და ადგილობრივი მოსახლეობის შეწუხება გამონაბოლქვით. უნდა განხორციელდეს მანქანა-დანადგარების რეგულარული ტექნიკური მომსახურება, გაუმართაობის გამო გამონაბოლქვის გაზრდის თავიდან ასაცილებლად. 	<p>მშენებელი კონტრაქტორი</p>

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
<p>- შენობა-ნაგებობების მოწყობა</p> <p>- სამშენებლო ტექნიკის ექსპლოატაცია</p> <p>- სატრანსპორტო ოპერაციები</p>		<ul style="list-style-type: none"> - დიზელის ძრავები რეგულარულად უნდა შემოწმდეს და შეკეთდეს ემისიების მინიმიზაციის მიზნით. ყველა მანქანა-დანადგარი ასევე უნდა შეკეთდეს საჭიროებისამებრ, რათა უზრუნველყოფილი იყო მათი გამართული მუშაობა და პოტენციური ემისიების თავიდან აცილება; - სატრანსპორტო საშუალებების საწვავით გამართვა უნდა მოხდეს ისე, რომ თავიდან იქნეს აცილებული ემისიები (საწვავის შენახვისათვის არ უნდა იქნეს გამოყენებული ღია ავზები); - მასალებისა და ნარჩენების ტრანსპორტირება უნდა მოხდეს დახურული ტრანსპორტით მტვერის წარმოქმნის შემცირების მიზნით. სამშენებლო ტერიტორია უნდა მოირწყას საჭიროებისამებრ; მუშები აღჭურვილი უნდა იქნენ პერსონალური დაცვის საშუალებებით; - დემონტაჟის სამუშაოების დროს ტერიტორია უნდა დატენიანდეს ან დამონტაჟდეს მტვერის შემაკავებლები; 	

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<ul style="list-style-type: none"> - გარემო (ტროტუარები, გზები) თავისუფალი უნდა იყოს წარმოქმნილი ნამსხვრევებისაგან; - მიწის სამუშაოები უნდა შეჩერდეს ძლიერი ქარის დროს; - სამშენებლო მასალები და ყრილები უნდა იქნეს გადახურული; - მოჭრილი/ამოღებული გრუნტი უნდა იქნეს დასაწყობებული შესაბამისად; - აკრძალულია სამშენებლო მასალების ან ნარჩენების დაწვა, - აკრძალულია მანქანების და მძიმე ტექნიკის დაუტვირთავი მუშაობა. - ტერიტორიის რეკულტივაცია უნდა მოხდეს სამუშაოების დასრულებისთანავე. 	

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
	ხმაურის და ვიბრაციის გავრცელება	<ul style="list-style-type: none"> - მასალების გადაზიდვისას ტრანსპორტის მოძრაობის სიჩქარე უნდა იქნეს შეზღუდული დასახლებულ ადგილებში უსაფრთხო დონემდე; - უნდა განხორციელდეს მანქანა-დანადგარების პერიოდული ტექნიკური კონტროლი და შეკეთება საჭიროებისამებრ; - სატრანსპორტო ოპერაციები უნდა განხორციელდეს მხოლოდ დღის საათებში - ტექნიკის უქმი სვლა არ უნდა იყოს ნებადართული. გამოყენებული უნდა იქნეს შესაბამისი მაცუჩები; - უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს მანქანა-დანადგარების გამართული მუშაობა. 	მშენებელი კონტრაქტორი
	ნიადაგის საფარის დაზიანება	<ul style="list-style-type: none"> - სამშენებლო ტერიტორია და მისასვლელი გზები უნდა იქნეს მონიშნული სამუშაოების დაწყებამდე; - სამუშაო ტერიტორიის საზღვრები უნდა იქნეს დაცული სამუშაოების განხორციელების დროს; - სამუშაო უბნებიდან ნიადაგის საფარის მოხსნა (შეძლებისდაგვარად) და დასაწყობება შემდგომი გამოყენების მიზნით უნდა მოხდეს „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ 	მშენებელი კონტრაქტორი

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<p>ტექნიკური რეგლამენტის (2014) მოთხოვნების შესაბამისად</p> <p>ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დასაწყობება უნდა მოხდეს არაუმეტეს 2 მეტრი სიმაღლის გროვებად, რომლის გვერდის დახრილობის კუთხე არ აღემატება 45⁰-ს. ნიადაგის დასაწყობების ადგილის შერჩევასა და გათვალისწინებული უნდა იქნეს შემდეგი:</p> <p>დასაწყობების ადგილი ისე უნდა იყოს შერჩეული, რომ არ მოხდეს ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის ჩამოშლა, დატკეპუნა ტექნიკის მოძრაობის შედეგად, ასევე დაბინძურება სხვა მასალებით.</p> <p>ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა გამოყოფილი უნდა იქნეს გრუნტისაგან (ნიადაგის ქვედა ფენისაგან);</p> <p>ნიადაგის დასაწყობება უნდა მოხდეს ისე, რო არ იყოს წყლით წარეცხვის/დატბორვის საფრთხე;</p> <p>დაუშვებელია ნიადაგის დასაწყობება მდინარიდან/წყლის ნაკადებიდან 25 მეტრზე ნაკლებ მანძილზე, ადგილმდებარეობის ტოპოგრაფიის თავისებურების გათვალისწინებით;</p>	

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<p>დაუშვებელია ნიადაგის საფარის მოხსნა ძლიერი წვიმის დროს;</p> <p>დასაწყობებული ნიადაგი გამოყენებული უნდა იქნეს ქვე-პროექტის ტერიტორიის რეკულტივაციისათვის სამუშაოების დასრულებისთანავე. საჭიროებიდან გამომდინარე უნდა მოხდეს მიწის საფარის მოსწორება, რეკულტივაცია, და ბუნებრივი მცენარეული საფარის სწრაფად აღდგენის ღონისძიებების განხორციელება.</p> <p>საჭიროების შემთხვევაში კონტრაქტორმა უნდა განახორციელოს დასაწყობებული ნიადაგის ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებები, როგორცაა ეროზიის საწინააღმდეგო საფარის მოწყობა, ზედაპირის დატკეპნა და/ან დაგრუნტვა. დასაწყობებული ნიადაგი დაცული უნდა იქნეს წყლის ნაკადით ჩარეცხვისაგან ბერმების ან მისი ექვივალენტის მოწყობით გროვების ირგვლივ, საჭიროებისამებრ.</p> <p>- დასაწყობებული ნიადაგი გამოყენებული უნდა იქნეს ტერიტორიის რეკულტივაციისთვის სამუშაოების დასრულებისთანავე.</p>	

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<p>გრუნტის ქვედა ფენის დასაწყობება უნდა მოხდეს არა უმეტეს 3 მ სიმაღლის გროვებად, რომელთა გვერდების დახრილობის კუთხე არ აღემატება 60⁰-ს. ამასთან, გათვალისწინებული უნდა იქნეს შემდეგი:</p> <ul style="list-style-type: none"> - დასაწყობების ადგილი იმგვარად უნდა იქნეს შერჩეული, რომ არ მოხდეს მისი დატკეპნა ტექნიკის მოძრაობის შედეგად ან დაბინძურება სხვა მასალებით; - გრუნტი გამოყოფილი უნდა იქნეს ნიადაგის ნაყოფიერი ფენისაგან. 	

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
	წყლისა და ნიადაგის დაბინძურება	<ul style="list-style-type: none"> - პერსონალის უზრუნველყოფა ტუალეტებითა და აბაზანებით და წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების ცენტრალიზებული ჩაშვება საკანალიზაციო სისტემაში, თუ ეს შესაძლებელია ან დროებითი ნაგებობების მოწყობა - ტექნიკის გამართულობის უზრუნველყოფა - ტექნიკის საწვავით გამართვა მხოლოდ სათანადოდ აღჭურვილი საწვავმზიდებით, ამასთან სავალდებულოა წყვეთმემკრებების გამოყენება - ტექნიკის საწვავით გამართვა და ტექ. მომსახურება მხოლოდ სპეციალურად გამოყოფილ უბანზე, სადაც მოხსნილია ნიადაგი და მოწყობილია ხრეშოვანი საფარი, ზეთები, საწვავი და გამხსნელები დასაწყობებული უნდა იქნეს მხოლოდ სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებში, საწვავის, ზეთებისა და გამხსნელების დასაწყობება არ უნდა მოხდეს კულტურული მემკვიდრეობის ადგილის სიახლოვეს; - უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს სამშენებლო მასალების სათანადოდ დასაწყობება სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებში; 	მშენებელი კონტრაქტორი

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<ul style="list-style-type: none"> - სახიფათო ან ტოქსიკური მასალები დროებით განთავსებული უნდა იქნეს უსაფრთხო კონტეინერებში შესაბამისი წარწერით (შემადგენლობა და მოპყრობის პირობები). სამშენებლო მოედანზე ხელმისაწვდომი უნდა იყოს დაღვრის შემთხვევაში შემკავებელი მასალები (სორბენტები, ქვიშა, ნახერხი); - უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს დაღვრის დაუყოვნებლივ გაწმენდა, დაბინძურებული ნიადაგის/ გრუნტის ტერიტორიიდან გატანა; - არ უნდა მოხდეს ცემენტის ან ბეტონის ნარჩენების ჩარეცხვა/ჩაყრა ნებისმიერ წყლის ობიექტში. - სამუშაოების დასრულებისთანავე უნდა მოხდეს ტერიტორიის გაწმენდა სამშენებლო ნარჩენებისგან. 	
	გარემოს დაბინძურება მყარი და თხევადი ნარჩენებით	<ul style="list-style-type: none"> - აკრძალულია ნარჩენების დაწვა; - არ უნდა იქნეს გამოყენებული ტყვია შემცველი საღებავები; - სხვადასხვა სახის ნარჩენები (სახიფათო, სამშენებლო, საყოფაცხოვრებო) უნდა შეგროვდეს სეპარირებულად. ნარჩენების 	მშენებელი კონტრაქტორი

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<p>დროებითი განთავსებისათვის უნდა იქნეს გამოყოფილი სპეციალური ადგილი და განხორციელდეს დაბინძურების საწინააღმდეგო ღონისძიებები;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ინერტული ნარჩენები და ჭარბი გრუნტი უნდა განთავსდეს ვანი მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ გამოყოფილ ტერიტორიაზე (იხ. დანართი 8); - სახიფათო და ტოქსიკური ნარჩენები უნდა განთავსდეს უსაფრთხო კონტეინერებში, რომლებზეც მითითებული იქნება მათი შემადგენლობა და მოპყრობის პირობები; აკრძალულია სახიფათო ნარჩენების უკონტროლო განთავსება სამშენებლო ტერიტორიაზე. სახიფათო ნარჩენები უნდა მოთავსდეს გაჟონვისაგან დაცულ კონტეინერში რათა თავიდან იქნას აცილებული დაღვრა და გაჟონვები; სახიფათო ნარჩენების გადაცემა უნდა მოხდეს ასეთი ნარჩენების მართვაზე ლიცენზიის მქონე კომპანიისთვის, მასთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე; - ნებისმიერი სახის სამშენებლო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენი ტერიტორიიდან გატანილი უნდა იქნეს ხშირად; 	

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<ul style="list-style-type: none"> - ნარჩენების განკარგვის შესახებ უნდა იწარმოებოდეს დოკუმენტაცია, რათა უზრუნველყოფილი იქნას მისი სათანადოდ განკარგვის მტკიცებულება. 	
	<p>ზემოქმედება სატრანსპორტო ნაკადებზე</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ტექნიკის მოძრაობის სიჩქარე უნდა იქნას შეზღუდული - ტექნიკის გადაადგილება მოხდეს მხოლოდ დადგენილი მარშრუტებით - ტრანსპორტის მოძრაობის სიხშირე უნდა იქნას შეზღუდული 	<p>მშენებელი კონტრაქტორი</p>
	<p>მოსახლეობის და პერსონალის ჯანმრთელობის და უსაფრთხოების რისკები</p>	<p>სამშენებლო ადგილი უნდა იქნეს სათანადოდ დაცული და მშენებლობასთან დაკავშირებული სატრანსპორტო მოძრაობის დარეგულირებული. ეს მოიცავს (მაგრამ არ შემოიფარგლება) შემდეგ ღონისძიებებს:</p> <ul style="list-style-type: none"> - გზის მაჩვენებლების, გამაფრთხილებელი ნიშნების, ბარიერების განთავსებას. სამშენებლო ტერიტორია იქნება მკაფიოდ შესამჩნევი, 	<p>მშენებელი კონტრაქტორი</p>

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<p>ბოლო პოტენციური რისკების შესახებ მოხდება საზოგადოების გაფრთხილება.</p> <ul style="list-style-type: none"> - სამშენებლო ადგილები და ყველა თხრილი უნდა იქნეს შემოღობილი და სათანადოდ დაცული უნებართვო შესვლისაგან, განსაკუთრებით ბავშვებისთვის; - უნდა მოეწყოს სათანადო განათება და განთავსდეს უსაფრთხოების ნიშნები; <p>მოხდება სამუშაო საათების ადგილობრივ სატრანსპორტო მოძრაობის სქემასთან მორგება, მასალებისა და ნარჩენების ტრანსპორტირება არ უნდა მოხდეს პიკის საათებში ან პირუტყვის გადაადგილების დროს.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ტექნიკის მოძრაობის სიჩქარე უნდა იქნას შეზღუდული - ტექნიკის გადაადგილება მოხდეს მხოლოდ დადგენილი მარშრუტებით 	

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
	კერძო საკუთრებაში არსებული ქონების დაზიანება	<ul style="list-style-type: none"> - ტექნიკის გადაადგილება მხოლოდ დადგენილი მარშრუტებით - ტექნიკის მოძრაობის სიჩქარის შეზღუდვა - მიყენებული ზიანი სრულად უნდა იქნეს ანაზღაურებული კონტრაქტორის მიერ 	მშენებელი კონტრაქტორი
	კონფლიქტი ადგილობრივ მოსახლეობასთან ან სხვა ზემოქმედების ქვეშ მყოფ პირებთან	<ul style="list-style-type: none"> - მოსახლეობასთან შეხვედრა (საჭიროების შემთხვევაში) - საჩივრების მიღება და მათზე რეაგირება; - საჩივრების განმხილველი კომისია უნდა ჩამოყალიბდეს ადგილობრივ დონეზე შემდეგი შემადგენლობით: ასპინძის მუნიციპალიტეტის საკრებულოსა და გამგეობის უფლებამოსილი წარმომადგენლები, სოციალური მომსახურების სამსახურის უფროსი, ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენელი. 	მშენებელი კონტრაქტორი
პროფესიული ჯანმრთელობის და უსაფრთხოების რისკები		<ul style="list-style-type: none"> - სამუშაოების დაწყებამდე მუშახელის ინფორმირება მოსალოდნელი რისკების შესახებ და ინსტრუქტაჟი შრომის უსაფრთხოების წესებთან დაკავშირებით, ზემოხსენებული უზრუნველყოფილი უნდა იქნას 	მშენებელი კომპანია

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
		<p>სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე და მათი მსვლელობისას</p> <ul style="list-style-type: none"> - პერსონალის საჭირო პირადი დაცვის საშუალებების (მაგ, ჩაფხუტები, ხელთათმანები, სხვა) მომარაგება და მათი სწორედ გამოყენება - ტექნიკის ექსპლოატაციისას უსაფრთხოების უზრუნველყოფა - გამაფრთხილებელი ნიშნების განთავსება მაღლი რისკის უბნებზე - ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებისა და ხმაურის ზემოქმედების შესამცირებლად რეკომენდირებული ღონისძიებების გატარება 	
	<p>ზემოქმედება კულტურულ მემკვიდრეობაზე</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ტერიტორიის დასუფთავება და რეკულტივაცია სამშენებლო სამუშაოების დასრულებისთანავე - სამუშაოების შეჩერება მიწის სამუშაოებისას არქეოლოგიური ობიექტის ან არტეფაქტების აღმოჩენის შემთხვევაში, კულტურის და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს ინფორმირება აღმოჩენის შესახებ და საქმიანობის განახლება მხოლოდ სათანადო ნებართვის მიღების შემდეგ 	<p>მგფ, მშენებელი კონტრაქტორი</p>
<p>ექსპლუატაციის ფაზა</p>			

საქმიანობა	მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება	შემარბილებელი ღონისძიება	ღონისძიების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი
<p>ახლად აშენებული ტურისტული ინფრასტრუქტურის ექსპლუატაცია</p>	<p>გარემოს დაბინძურება მყარი ნარჩენებით და ჩამდინარე წყლებით</p>	<ul style="list-style-type: none"> - სანაგვე ურნების განთავსება ობიექტის ტერიტორიაზე - მყარი ნარჩენების რეგულარულად გატანა მუნიციპალიტეტის საყოფაცხოვრებო ნაგავსაყრელზე, მმართველ კომპანიასთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე - ნარჩენების წვის აკრძალვა - საკანალიზაციო სისტემისა და ჩამდინარე წყლების ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის გამართული ფუნქციონირების უზრუნველყოფა. - 	<p>კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო</p>

6. გარემოსდაცვითი მონიტორინგი

მუნიციპალური განვითარების ფონდი პასუხისმგებელია განხორციელოს გარემოზე ზემოქმედების შერბილების ღონისძიებების მონიტორინგი. საკონსულტაციო კომპანია, რომელიც დაქირავებულია, როგორც სამუშაოების ზედამხედველი, ასევე დაეხმარება მგფ-ს, რათა უზრუნველყოფილი იქნეს ქვე-პროექტის ფარგლებში განხორციელებული სამუშაოების გარემოსდაცვითი და სოციალური შესაბამისობა. ქვე-პროექტის გარემოსდაცვითი მონიტორინგი განხორციელდება ქვემოთ მოცემული გეგმის შესაბამისად.

გარემოზე ზემოქმედების გეგმის განხორციელების თაობაზე ანგარიში წარმოდგენილი იქნება მგფ-ის ყოველკვარტალურ ანგარიშებში. მგფ ასევე უზრუნველყოფს კონტრაქტორისაგან ყველა ნებართვის, ლიცენზიებისა და შეთანხმების წერილების ასლების მიღებას და შენახვას, რომლებიც კონტრაქტორს მოეთხოვება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად ინერტული მასალების მოპოვებისათვის, ასფალტის ქარხნის ოპერირებისათვის, სხვადასხვა სახის ნარჩენების განთავსებისათვის.

7. გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმის დარღვევის გამოსწორება

მგფ, როგორც სამშენებლო სამუშაოების დამკვეთი, პასუხისმგებელი იქნება კონტრაქტორის მიერ ხელშეკრულების პირობების დაცვაზე, რაც ასევე მოიცავს გმგ შესრულებას.

კონტრაქტორი პასუხისმგებელია საქმიანობა განხორციელოს საქართველოს გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის შესაბამისად. შეუსაბამობების გამოვლენის შემთხვევაში კონტრაქტორი პასუხისმგებელი იქნება დაფაროს გარემოსთვის მიყენებული ზიანის აღმოფხვრასთან დაკავშირებული ყველა ხარჯი.

8. განხორციელების ღირებულება

გარემოსდაცვითი მართვის გეგმით შემოთავაზებული ინდივიდუალური შემარბილებელი ღონისძიებების განხორციელების ხარჯები მცირეა და შესაბამისად, რთულია მათი გამოცალკევება სამშენებლო ოპერაციების ხარჯებიდან. მიუხედავად ამისა, რეკომენდირებულია, რომ მასალათა და სამუშაოთა მოცულობების ჩამონათვალი, რომელიც სატენდერო დოკუმენტაციაში არის მოცემული შეიცავდეს ნარჩენებისა და დარჩენილი მასალის განკარგვის პუნქტს. გარემოსდაცვით პრინციპებთან შესატყვისობისათვის საჭირო სხვა ხარჯები სავარაუდოდ სხვადასხვა სამშენებლო საქმიანობის ფასებში უნდა იქნას ინტეგრირებული.

9. საჩივრების გადაჭრის მექანიზმი

საჩივრების განმხილველი კომისია ჩამოყალიბდება მუნიციპალურ დონეზე. იმ შემთხვევაში თუ საჩივარი არ გადაიჭრება ადგილობრივ დონეზე, მისი გადამისამართება მოხდება სსიპ „საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდში“. საჩივრების მონიტორინგის მიზნით, მუნიციპალური განვითარების ფონდი მოახდენს რეგისტრაციას ყველა საჩივრის, კომენტარის და ასევე, როგორც მოხდა საჩივრის გადაწყვეტა. საჯარო კონსულტაციის ფარგლებში ადგილობრივი მოსახლეობას ინფორმაცია მიეწოდება განხილულ საკითხთან დაკავშირებით და საკონტაქტო პირის შესახებ.

ამასთანავე, კონტრაქტორი ვალდებულია განათავსოს საპროექტო ობიექტთან საინფორმაციო დაფა, სადაც წარმოდგენილი იქნება ინფორმაცია საკონტაქტო პირების შესახებ მგფ-დან, საზედამხედველო კომპანიიდან და ადგილობრივი მუნიციპალიტეტიდან.

8. მონიტორინგი მართვის გეგმა

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სიხშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
წინა-სამშენებლო ფაზა						
შეთანხმებებისა და ნებართვების მოპოვება	სამშენებლო მასალების შესყიდვა ოფიციალურად რეგისტრირებული მომწოდებლისგან და შეთანხმება ნარჩენების განთავსების შესახებ	მომწოდებლის ოფისში, ან საწყობში	დოკუმენტების შემოწმება, ინსპექტირება	სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე	ინფრასტრუქტურის ტექნიკური მდგრადობის და უსაფრთხოების უზრუნველყოფისა სამშენებლო და მისი მდებარე ტერიტორიის სამშენებლო ნაგვით დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით	მგვ, მშენებლობის ზედამხედველი
ადგილობრივი მოსახლეობის ინფორმირება დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ	საინფორმაციო ბანერის განთავსება და მასზე ზუსტი ინფორმაციის წარმოდგენა	სამშენებლო ტერიტორია	ინსპექტირება	სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე	ადგილობრივი მოსახლეობის დაგეგმილი სამუშაოების ინფორმირებულობის	მგვ, მშენებლობის ზედამხედველი

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სიხშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
გარემოსდაცვითი შემარბილებელი ღონისძიებების განხორციელების ინსტიტუციონალური მოწყობა	სოციალური და ბუნებრივი გარემოს და მართვის გეგმის განხორციელებაზე პასუხისმგებელი პირი	მომწოდებლის ოფისში, ან საწყობში	ინსპექტირება	სამშენებლო სამუშაოები დაწყებამდე	სამშენებლო კონტრაქტორის სუსტი და უხარისხო გარემოსდაცვითი და სოციალური მოთხოვნების შესრულება. სამუშაო ტრამვა და სხვადასხვა სახის დაზიანებები გამოწვეული ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების წესების უგულებელყოფით	მგვ, მშენებლობის ზედამხედველი
სამშენებლო ფაზა						
სამშენებლო მასალებით უზრუნველყოფა	სამშენებლო მასალების შეძენა მხოლოდ ოფიციალურად დარეგისტრირებული მომწოდებლებისაგან	მომწოდებლის ოფისში, ან საწყობში	დოკუმენტების შემოწმება	მომწოდებლის კონტრაქტების გაფორმებისას	ინფრასტრუქტურის ტექნიკური მდგრადობის და უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით	მგვ, მშენებლობის ზედამხედველი

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სიხშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
<p>სამშენებლო მასალების და ნარჩენების ტრანსპორტირება;</p> <p>სამშენებლო მანქანა-დანადგარების გადაადგილება</p>	<p>სატრანსპორტო საშუალებების და მექანიზმების ტექნიკური მდგომარეობა</p> <p>სატვირთო ავტომობილების შემოსაზღვრა და დაცვა სპეციალური საფარით</p> <p>გათვალისწინება წინასწარ დადგენილი მარშრუტისა და სამუშაო საათების</p>	<p>სამშენებლო ტერიტორია</p>	<p>შემოწმება</p>	<p>გაუფრთხილებელი შემოწმებები, როგორც სამუშაო, ისე არა სამუშაო საათებში</p>	<p>მიწისა და ჰაერის ემისიებისაგან დაბინძურების შემცირება;</p> <p>ხმაურით და ვიბრაციით ადგილობრივი საზოგადოებების შეწუხების შეზღუდვა</p>	<p>მგფ,</p> <p>მშენებლობის ზედამხედველი, საპატრულო პოლიცია</p>
<p>მიწის სამუშაოები</p>	<p>ამოღებული გრუნტის დროებითი შენახვა წინასწარ განსაზღვრულ და შეთანხმებულ ტერიტორიებზე;</p> <p>ამოღებული გრუნტის უკუჩაყრა და/ან განთავსება</p>	<p>სამშენებლო ტერიტორია</p>	<p>შემოწმება არქეოლოგების მიერ პერმანენტული შემოწმება</p>	<p>მიწის სამუშაოების პროცესში</p>	<p>სამშენებლო და მისი მდებარე ტერიტორიის სამშენებლო ნაგვით დაბინძურების თავიდან აცილება</p>	<p>მგფ,</p> <p>მშენებლობის ზედამხედველი საქართველოს ეროვნული მუზეუმი</p>

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სიხშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
	ოფიციალურად გამოყოფილ ტერიტორიებზე					კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო
ინერტული მასალების მოძიება	<p>მასალის შესყიდვა არსებული მომწოდებლებისგან, თუ შესაძლებელია;</p> <p>მოპოვების ლიცენზიის მიღება სამუშაოების კონტრაქტით და ლიცენზიის პირობების მკაცრად დაცვა;</p> <p>კარიერის ტერიტორიის დატერასება, კარიერის ექსპლუატირებული ადგილების ამოვსება და ლანდშაფტის ჰარმონიზაცია;</p>	მოპოვების ადგილებში	დოკუმენტების შემოწმება. სამუშაოს შემოწმება.	მასალის მოპოვების დროს	ფერდობების ეროზიის შეზღუდვა, ეკოსისტემებისა და ლანდშაფტების დეგრადაციის შეზღუდვა; <p>მდინარის ნაპირების ეროზიის, შეწონილი ნაწილაკებით წყლის დაბინძურების და წყლის ეკოსისტემის მოშლის შეზღუდვა.</p>	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სიხშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
	<p>მდინარის ხრეშის და ქვიშის ამოღება ნაკადის გარეთ, ხრეშის დამცავი ბარიერების მოწყობა მოპოვების ტერიტორიასა და მდინარეს შორის და არ იქნას დაშვებული მანქანების შესვლა წყალში</p>					
სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა	<p>სამშენებლო ნარჩენების დროებითი შენახვა სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებში;</p> <p>ნარჩენების დროულად გადაყრა ოფიციალურად გამოყოფილ ადგილებში</p>	<p>სამშენებლო ტერიტორია;</p> <p>ნაგავსაყრელი ტერიტორია</p>	შემოწმება	პერიოდულად მშენებლობის პროცესში და პრეტენზიების შემთხვევაში	სამშენებლო და მის მეზობლად მდებარე ტერიტორიების მყარი ნარჩენებისგან დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით	<p>მგფ,</p> <p>მშენებლობის ზედამხედველი</p>

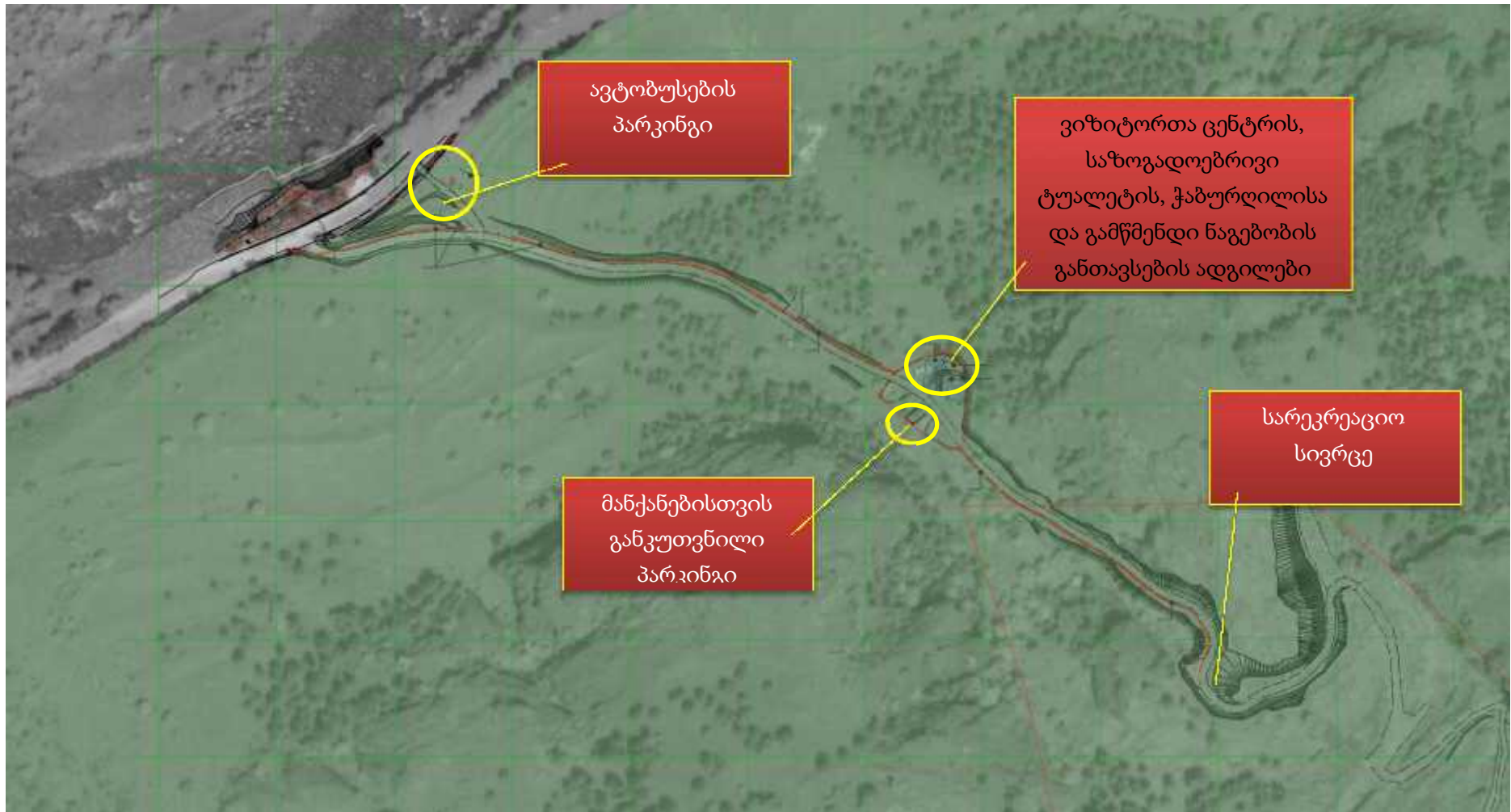
საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სიხშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
ტრანსპორტის მოძრაობის დარღვევა და ფეხით მოსიარულეთათვის მისასვლელის შეზღუდვა	საგზაო მოძრაობის შეზღუდვის/შემოვლითი გზის აბრების განთავსება; სამშენებლო მასალების შენახვა და სამშენებლო ნარჩენების დროებითი განთავსება ისე, რომ თავიდან ავიცილოთ მისასვლელი გზების ჩახერგვა	სამშენებლო მოედანზე და მიდამოებში	შემოწმება.	მშენებლობის დროს	ავტოსაგზაო შემთხვევების პრევენცია; ადგილობრივი მოსახლეობისთვის, მიყენებული დისკომფორტის შეზღუდვა;	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი
მუშების ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება	მუშების ფორმებით და ინდივიდუალური დაცვის საშუალებებით აღჭურვა; მუშების და პერსონალის ინფორმირება მექანიზმებთან/აღჭურვილობასთან მუშაობისას ინდივიდუალური უსაფრთხოების წესების და ინსტრუქციების შესახებ და	სამშენებლო ტერიტორია	შემოწმება	გაუფრთხილებელი შემოწმება სამუშაოების მსვლელობისას	სამუშაო ადგილზე უბედური და გაუთვალისწინებელი შემთხვევების თავიდან აცილება მიზნით	მგფ, მშენებლობის ზედამხედველი

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სიხშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
	ასევე აღნიშნული წესების/ინსტრუქციების მკაცრი დაცვის შესახებ					
ოპერირების ფაზა						
წყალმომარაგების და კანალიზაციის გამწმენდი ერთეული მომსახურება	წყალმომარაგების სისტემა არ ჟონავს და მოდის შეუფერხებლად. კანალიზაციის გამწმენდი მუშაობს კარგად.	სარეაბილიტაციო საშუალებები	შემოწმება	ოპერირებისას	წყლის დანაკარგის პრევენცია გადაუმუშავებელი წყლით ზედაპირის და მიწის დაბინძურების პრევენცია	საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო
მყარი ნარჩენების მართვა	ნაგვის ურნების განთავსება მუზეუმის მიმდებარე ტერიტორიაზე და ნარჩენების დროული და რეგულარული გატანა ტერიტორიიდან	რეაბილიტირებული ობიექტი	შემოწმება	ოპერირებისას	ტერიტორიაზე ნარჩენების დაყრის თავიდან აცილება	ასპინძის მუნიციპალიტეტი, საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სიხშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
რეაბილიტაციის შემდეგ ტერიტორიის ობიექტის მოვლა-პატრონობა	არასანქცირებული მშენებლობა და მიწის არაფორმალური გამოყენება ვარძიის ტერიტორიის მიმდებარედ	რეაბიტირებული ობიექტი	შემოწმება	ოპერირების დროს	მიმდებარე ტერიტორიისა და ობიექტის ისტორიული და ესთეტიური ღირებულების დაკარგვის თავიდან აცილება	საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო

დანართი 1. საკადასტრო ინფორმაცია, ორთოფოტო, არსებული მდგომარეობის ამსახველი სურათები

აგტობუსების პარკინგის ტერიტორია

ბილიტი № N 60.10.31.409

ამონაწერი საავტომობილო ტრასიდან

გარეკომუნიკაციების
N 882017486480 - 87982017 17:25:12

ბილიტის თარიღი
08/06/2017 16:18:22

საკუთრების განყოფილება

ბინის საზღვარი	საფარი ფართობი	კუთვლი ფართობი	საფარი ფართობი	საკუთრების განყოფილება საკუთრების განყოფილება ფართობი (მ ²)
60	10	31	409	11100 კვ.მ საკუთრების განყოფილება

შესაკუთრების განყოფილება

ბილიტის რეგისტრაციის ნომერი: 882017486480 - თარიღი: 07/06/2017 17:25:12
კუთვლის რეგისტრაციის თარიღი: 08/06/2017

კუთვლის რეგისტრაციის თარიღი:

• ბილიტი N 60-120 - განყოფილება N 882017486480, მისი სახელწოდება: საავტომობილო პარკინგი

შესაკუთრების
სახელწოდება:

ავტობუს

შესაკუთრების
სახელწოდება:

ამთავარი

საკუთრების განყოფილება

რეგისტრაციის თარიღი:

კუთვლების განყოფილება

კუთვლის განყოფილება

რეგისტრაციის თარიღი:

საკუთრების განყოფილება

რეგისტრაციის თარიღი:

საქართველოს ტრანსპორტის მინისტრის განყოფილება: <http://publ.ic.gov.ge>

გვერდი 1/2

ბილიტი N 60.10.31.409 - ავტობუსის პარკინგის ტერიტორიის საკუთრების განყოფილების ბილიტი. ბილიტი შედგება ერთი საკუთრების განყოფილებისა და ერთი კუთვლისაგან. ბილიტის მფლობელი უნდა იყოს საქართველოს ტერიტორიის საკუთრების განყოფილების მფლობელი. ბილიტი შედგება ერთი საკუთრების განყოფილებისა და ერთი კუთვლისაგან. ბილიტის მფლობელი უნდა იყოს საქართველოს ტერიტორიის საკუთრების განყოფილების მფლობელი.

- ბილიტის მფლობელი უნდა იყოს საქართველოს ტერიტორიის საკუთრების განყოფილების მფლობელი.
- ბილიტის მფლობელი უნდა იყოს საქართველოს ტერიტორიის საკუთრების განყოფილების მფლობელი.
- ბილიტის მფლობელი უნდა იყოს საქართველოს ტერიტორიის საკუთრების განყოფილების მფლობელი.
- ბილიტის მფლობელი უნდა იყოს საქართველოს ტერიტორიის საკუთრების განყოფილების მფლობელი.
- ბილიტის მფლობელი უნდა იყოს საქართველოს ტერიტორიის საკუთრების განყოფილების მფლობელი.
- ბილიტის მფლობელი უნდა იყოს საქართველოს ტერიტორიის საკუთრების განყოფილების მფლობელი.

საქართველოს ტრანსპორტის მინისტრის განყოფილება: <http://publ.ic.gov.ge>

გვერდი 1/2

ვიზიტორთა ცენტრისა და საზოგადოებრივი ტულეტის მოწყობა

ბიშნის რეგისტრაციის კოდი N 60.10.31.377

ბიშნის რეგისტრაციის საერთო რეესტრაციის

რეესტრაციის რეესტრაციის კოდი: N 85217565620 - 28/06/2017 11:45:49
 ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017 18:25:48

საკუთრების განყოფილება

ბინის ათასობა	საფართო სივრცე	ფართობი	საფართო	საკუთრების განყოფილების საკუთრების განყოფილება
60	10	31	377	ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 1100.00.00.00 ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 1100.00.00.00

მესაკუთრის განყოფილება

ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: N 85217565620 - 28/06/2017 11:45:49
 რეესტრაციის რეესტრაციის კოდი: 28/06/2017

ფართობის განყოფილების რეესტრაციის კოდი:
 * ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017, ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017

მესაკუთრის განყოფილება:
 ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017, ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017

მესაკუთრის განყოფილება:
 ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017, ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017

იპოთეკა

საკუთრების განყოფილება:
 რეესტრაციის რეესტრაციის კოდი: 28/06/2017

უზღუდვები

უზღუდვების რეესტრაციის კოდი:
 რეესტრაციის რეესტრაციის კოდი: 28/06/2017
 ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017, ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017

საკუთრების რეესტრაციის კოდი: <http://www.matsne.gov.ge> 29/06/2017

- უბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017, ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017
- ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017, ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017
- ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017, ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017
- ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017, ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017
- ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017, ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017
- ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017, ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017
- ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017, ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017
- ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017, ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017
- ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017, ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017
- ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017, ბიშნის რეგისტრაციის კოდი: 29/06/2017

საკუთრების რეესტრაციის კოდი: <http://www.matsne.gov.ge> 29/06/2017

მიწის ნაკვეთი განკუთვნილი სარეკრეაციო სივრცისთვის

№ 60.10.31.410

ამონაწერს სავაზო ბუკეტშია

განკუთვნილი რეკრეაციის
N 05017565754 - 2006/017.11.55:56

ბილიტის საბარგო
050/02017.12.05:08

საკუთრების განყოფილება

პირი	საკუთრის	კატეგორია	ნაკვეთი	ნაკვეთის საკუთრების განყოფილება
ბილიტის	ჩამოსხვი		410	ნაკვეთის განყოფილება ბილიტის საბარგო
60	10	51	410	ფართობული ფართობი 17 000 კვ.მ

სამართალი: მართის ახსნის განმტკიცება

მესაკუთრის განყოფილება

განკუთვნილი მესაკუთრის სახელი: ბილიტის 05017565754 - საბარგო 2006/017.11.55:56
შეუქმების რეკრეაციული საბარგო 050/02017

კუთვნილი სასაზღვრე ტერიტორიის განყოფილება
* ბილიტის N 17-1421 - სასაზღვრე საბარგო 2006/017.11.55:56

მესაკუთრის
სამართალი: მართის ახსნის განმტკიცება 10 ნაკვეთი 05017565754

მესაკუთრის
სამართალი: მართის ახსნის განმტკიცება

ამოთქმა

საკუთრების განყოფილება
შეუქმების რეკრეაციული საბარგო

უზღავსებულება

უზღავსებულება
შეუქმების რეკრეაციული საბარგო
პროექტის რეკრეაციული საბარგო
შეუქმების რეკრეაციული საბარგო

შეუქმების რეკრეაციული საბარგო 050/02017

050/02017

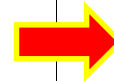
შენიშვნა: ეს დოკუმენტი არის ამონაწერი და არასრულყოფილია. მისი სრულყოფილი ვერსია შეიძლება იყოს მხოლოდ საბარგო ბილიტის საბარგო 050/02017.12.05:08-ის საფუძველზე. ამ დოკუმენტის გამოყენებისას უნდა აღინიშნოს, რომ ეს დოკუმენტი არის ამონაწერი და არასრულყოფილია. მისი სრულყოფილი ვერსია შეიძლება იყოს მხოლოდ საბარგო ბილიტის საბარგო 050/02017.12.05:08-ის საფუძველზე.

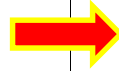
- ეს დოკუმენტი არის ამონაწერი და არასრულყოფილია. მისი სრულყოფილი ვერსია შეიძლება იყოს მხოლოდ საბარგო ბილიტის საბარგო 050/02017.12.05:08-ის საფუძველზე.
- ამონაწერის გამოყენებისას უნდა აღინიშნოს, რომ ეს დოკუმენტი არის ამონაწერი და არასრულყოფილია. მისი სრულყოფილი ვერსია შეიძლება იყოს მხოლოდ საბარგო ბილიტის საბარგო 050/02017.12.05:08-ის საფუძველზე.
- ამონაწერის გამოყენებისას უნდა აღინიშნოს, რომ ეს დოკუმენტი არის ამონაწერი და არასრულყოფილია. მისი სრულყოფილი ვერსია შეიძლება იყოს მხოლოდ საბარგო ბილიტის საბარგო 050/02017.12.05:08-ის საფუძველზე.
- ამონაწერის გამოყენებისას უნდა აღინიშნოს, რომ ეს დოკუმენტი არის ამონაწერი და არასრულყოფილია. მისი სრულყოფილი ვერსია შეიძლება იყოს მხოლოდ საბარგო ბილიტის საბარგო 050/02017.12.05:08-ის საფუძველზე.

შეუქმების რეკრეაციული საბარგო 050/02017

050/02017

ავტობუსებისთვის განკუთვნილი პარკინგი

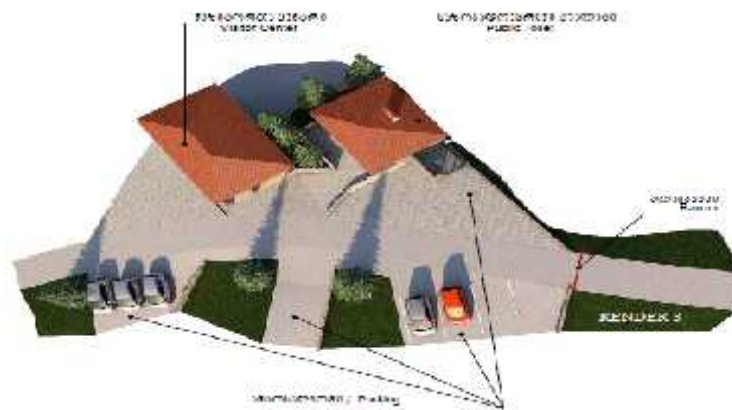

Recreational Area

ვიზიტორთა ცენტრი, საზოგადოებრივი ტუალეტი და პარკინგი

Location of Borehole and wastewater treatment unit

